

Man ayee yoo me nongo pwoony nyo kony gi bot lonyodo

Lok ma mito lotino kwan gi nge maber wabene gin
ma mito gitim maber wagi yoo ma mito lonyodo
omede gi miyo kony bot latin kwan ne gi ganag.

*“Wan waye ni lonyodo gitiye lokony ma megwa.
Gin gitye dul me acel ma tiye gi kero me miyo
pwony bot lotin megwi. Ka watiyo kacel lotino
megwa gi kwan maber.”*

—Ladi Superintendent Emmanuel Caulk,
Gankwan Kal me Portland

Man ayee cik ma lubu kit me miyo pwony man:

Cik man me pwony ni nyutu botwa jem ma pire tek me pwony bot latino kwan me ngeyo nyo mebdo gi ngec maber pi kwan pi Mwaka man wagi ngego kwan i leb munu ki math bene maber. Pi man cik ni bi mioyo kony me pwony bot lopwony wagi lonyodo me ngeyo ngo me mito gin gitim me konyo lotino kwan nyo kony ngo ma mite ma mito gi medi bot lotino kwan mukene.

Lonyodo kono gi bi timo ngo?

Tiye jem mapol ma lonyodo romo timone ma romo kony lotino ma meggi me ngo pwony wagi me yube pi kwo me me ianyim mamegi. Man ayee jem mukene ma romo kony lotino ma mewu me mede gi kwan meggi:

1. Mito iwaci bot latin ni gankwan pire tek boti. Waci botgi ni gankwan pire tek mada pi man gankwan en ayee yoo ke kwo.
2. Waci bot latin ni mito en ogogi li gankwan con jwiwi l wang cwa gi kom.
3. Lonyodo mito gi tiye kacel gi lopwony owegi onyutu bot lotino kwan ni woro lopweny wagi lot me gankwan pire tek mada.
4. Mito inyutu bot latin ni kit me pi en kene labongo ngati moo, wegi latin ni obal pien bal munu gin pa dano, ka ibalo digi iromo yubu ni pien bal ayee munu gin pa dano.
5. Lok bot latin ni pi gin ma tiye ka tim i gankwan.
6. Lok bot lapwony pa latinni, peny en ka latinni tye ka kwan maber pi mwaka man ni.
7. Mito in ineni ibino kaconge pa latinni igankwan wa bene mito in eni ibino kaconge moo kiken ma lubu lok gankwan pa latinni bene.
8. Itye gi twero me ngeyo ne kit ma latinni tiye ka kwan kwede, pe ibedi gi lworoo moo kiken ka itye gi peny ma lubu lok me pwony pa latinni.

Lok gi Lapwony pa Latin ni

Bedo ber me lok gi lapwony pa latin wagi me neno ni ilokgo bot latinni kit ma cik me gankwan tiye kwede ka mito ni en ikati maber ikwan ne. Man ayee jem ma mito in ne ni ilogo bot latinni:

- Mito in en kit ma pwony man tiye kwede, ka ipeny ka ma latin kimo iye maber nyo ka ma en mito kony iyee.
- Pi man ikom log man kit ma cik tiye kwede ni, tiye yoo mo ma latin romo ngeyo ngo ma mito en kwano kwede.
- Peny gin ma latin timo maber igankwan, nyo gin moo ma en otim maber nyo ka latinni tim peny maber nyo pe tiye katim ne maber.
- Peny ka lopwony pim kit ma latinni tiye ka kwan kwede maber pi mwaka igankwan.

- Peny ka latin tim pany maber nyo ka latinni nongo gret ne maber kit ma cik ne tiye kwede. Ka kono enpee tiye ka timo ne maber, ngo ma mito gi kony en kwede, nyo kono gankwan gitimo ngo me konyo ne? in kono itmo ngo gi ganga me konyo ne?
- Peny ka latinni okato maber nyo tiye ka timo ni kit ma mite kwede ni. Ka tim maber, ngo kono ma gankwan miyo bote wegi en omede me timo ne maber? In kono gi ngan gin ngo maber ma iromo kony en kwede?

Lok bot latinni

“Peny latin ni kwan tin obedo ningning?”

“Maber.”

“Ngo kon ma in itimo?”

“Pe atimo gin moo”

Lok me ducu winy ma rom? Munu per ac, ento mede gi penyo ne! Pi man lotin kwan ma lonyodo meggi logo botgi gin gitmo maber igankwan. Man ayee yoo ma in irom lok gi latinni me mityo bot kony owegi en otim maber I kwan ma mere.

- Mito ineni i ngo cwa me lok gi latin ni pi jwi kit ma kwan ne.
- Peny latin gin acel ma gin gi kwano pi tinni. Nyo latinni kono tamo iye ni ngo? Kwan ne ber nyo race? Ngo kono ma obedo taik ikwan ma tinni?
- Mito ineni ikwano projek pa latin ma gi cwalo gang bot ni. Peny latin ni gin ma pwoy man tiye ka nyutu ne.
- Pangi latinni pi tic matek ma en otimo, pi coc ma ocoyo maber, wa peny ducu ma en otoim maber ento “tam maber ma ne obedo kwede.”
- Peny latinni tam ngo ma en tiye kwede: En ongeyo ningning? Ngo ma entamo maber? Gin ma en ongeyo? Penyongo gitimo kit man? Tiye yoo mo maber me gamo peny man?

Yoo me miyo kony bot latin ka en pe igankwan

Pweny mito pe ocung ka latinni odwongo gang. Lotin kwan gi balo cwa mapol gnag, wongo ento pe igankwan. Man ayee yoo ngo ma in iromo konyo latinni me kwan maber ka git pe ignakwan:

- Kwan bot latinni, wukwan kwede kacel, mito ineni en okwano pi jwijwi—leb ma en marao ne.
- Mito iyubu kwan bote ka matiye maber lobong woo, ma en rom o tim o tic ma gi miyo bote gi ingan kwan cal homework, nyo pweny mapatpat.
- Mito ineni iyubu bot wanga cwa me kawan ma en bi kwano iyee jwijwi pien man yutu bot ni ka wanga cwa man oromo en bi cito ka kwan ni.
- Mito itc gi wang cwa man me neno ni en ongeyo kit me kwan maber, olubu cik kti ma in iwaco bot ne.

Gin ma latin kwan mito onge wagi ka bene otim me kwano leb munu me Arts (ELA):

Leb

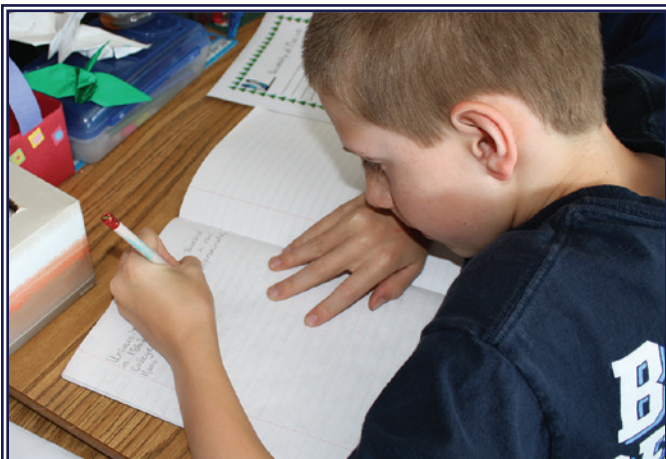
- ❑ Waci tam ni kany ma dok ikom buk man, ododo mn, nyo coc man kit ma in ikwano kwede ni wagi jem ducu ma konyo lok ma gi coyo i buk man.
- ❑ Mito inge tyen lok megi ducu me caralogni (Lok ma nyutu gin ma in iromo wacone ento pe kti me tyen lok waconi) lok cal “bol i baket man” nyo kono “pat me kek man”.
- ❑ Mito i nene jem ducu ma tye romom kit ma gicoyo kwede wagi kit ma lok mugu gi lwongo in Prefixes (cal de-, ex-, wagi pre-) wa bene suffixes (cal -er, -ly, wagi -ous).

Kwan wagi kit me coyo ne i leb me litrica

- ❑ Mito gin ngo ma okelo lok man wagi berne nyo rac pa buk me gilwongo ni nonfiction nyo waraga ma gicoyo ni.
- ❑ Mito inene wit lok ma dongodongo ne wagi tyen lok magi coyo iododo nyo fables man ni.
- ❑ Mito inene lok ma gicoyo ni rhyme, rhythm, nwayo lok, nyero, metaphors, wagi cal ma nyutu ni man aye bol cara lok.

Coyo ne

- ❑ Coc lok ma megi pi ododo man, wa dongo walengo in me nenoni lok micoyo ni cwango lok man ducu.
- ❑ Congi lok megi ducu wabene icoo kit ma in inongo lok man kit ma gi yubu malenge kwede.
- ❑ Coc lok man wagi kit am cik wacon kwede nyo gin ngo ma nyutu kit ma lok man titi wa.

Yoo ma patpat me miyo tam bot dul me ELA owegi gi nong pwoony gi Ganag

- Mito inong ngac man wu kedi latin ni kacel ka bene iwaci ni “Pi kwan lotion gweno ne ma pwondi peg i nywalo gin,” nyo ka buru ni wagi Gwog ne pe odonga.” Lok bot gin ngo ma tyen lok man tiye ka wacone.
- Kwan buk me fiction ni (buk me ododo, foltales wagi fables), nyo buk me nonfiction wagi caralok gi latin ne kacel.
- Mito pi tyen lok man wagi kit ma pwoonyo lok man kit ma i kwano kwede nyo kit ma inyan kwede tyen lok ne gi buk me nonfiction ni. Ka ikwan buk me poetry log bot latinni kit ma buk man me poetry kony en me goyo cal me log ma gilogoni.
- Log pi gin ngo ma latin ne mito timo ne me pwony science. Mito inene gin ngo ma en mito ngeyo ne l kom jem cal lee ma gi tiyo gi camouflage, wagi lok me ngeyo cik ma lubu lok ngo ma mito gi tim gi Internet nyo library.

Notes:

Walego in me neno ni inote gi lapwoony pa latinni wabene mi peny en gin i gin ngo ma romo kony en me ngo pwony gi gang ma rom cal tic me gankwan pi lok me kwan wagi lok me coc ikit ma porogrum man tiyo kwede.

Gin ma mito lotino kwan onge wagi gin otim me nongo pwony me Math:

- ❑ Mito ineni ingeyo tic gi lanya wagi lapok me tic gi jem ma nongo ne tek cal atero (nama nyo jem ma gi kedo gin iroo nyo ikolom), tam ma nyen me tic kwede wagi nama maber ma konyo lok man.
- ❑ Mito imedi me kwano nama wailip 10,000 nyo ma loyo munu ducu. Mito iti gi ryego man me tic gi laded, lakwany, wa bene ka itye kar poro nama ma dongo ne.
- ❑ Mito inge ni nucu pa nama ma gi tiyo kwede ni bedo cal nama acel ma kulu nyo kono munu ayee pat me nama acel.
- ❑ Mito ibedi gi ngec ma tic gi nama ma tiye nucu ni pien nama man bibino pat ma nama acel makulu.
- ❑ Mito ibedi gi ngec ma rom cal nama ma tiye nucncu ni wagi nama me decimal, cal $\frac{3}{4}$ wagi .75.
- ❑ Yubi ka bene iti gi mec ngo gig grap ma nyutu ni nama man tiye pe loge. *Labol ne: bibedo saving account nyo ka gwogo cente ma dongo gi \$2.00 pi cabit ducu.*
- ❑ Mito inge wa bene iwaci kit ma dimencionol ariyo tiyo kwede. *Labol ne: nama ma tiye ikenge, nyo nama ma tiye li gi tenge, nyo kono dit pa angle me retegol ne.*
- ❑ Mito inge wa bene iwaci kit me tic gi dimencionol adek tiyo kwede. *Labol ne: ayee face wagi angol me bok me cubu.*
- ❑ Mito ineni ingeyo caic me engol ma tiye romo gi (90-degree) engol. *Labol ne: cal 30-degree engol ma tiye cal $\frac{1}{3}$ pi degree ma romo 90-degree engol.*
- ❑ Mito ineni ingeyo kit me tic gi eriya wagi kit me tic gi pereomitar me dimenconol ariyo.
- ❑ Yere, waci, kit me tic kwede wagi titi kit ma lok man nyutu bot wa kwede ni.
- ❑ Poro grup man ariyo ni me lok man.

Pwony me Math gi Ganag

- Mito wu nge tic gi lany nyo lakwan kacel. Peny latinni kit ma gitiyo kwede. Poro gi kit me timo ne bote. Peny en ka ngeyo ni ngati moo anye kit em tic kwede. Tim yoo ma patpat ducu ma ing ingeyo ni.
- Mito in cep me waraga magazines, newspapers, wagi jem mukene ducu ma tiye ne. Wu lok ka cep man tiye cal engol ma tiye 90 degrees (engol me acuc) ento ma pe kato 90 degrees nyo madit ma kato 90 degrees.
- Wegi latin ni otem me nongo kit ma tabletop, desktop, nyo rug me ot. Ma pwodi pe ipimoni, wa mito in me neno ni ingongo yoo me ngeyo kit me kwano yuniti ma iromo enone me porone kit me bago lagam lok man.
- Ka itye ka tedo nyo ka beking, mito iwegi latin ne opim gin jem ducu me teod deg nyo nucu pa ga ducu me teko. Peny latin ni mito jem man nyo ingredient me metedo degi adi ma mito orom tedo ka gi medo la magi peimo ni.
- Mito ineni idoro grap ma nyutu wanga cwa ma cing pwoow iyee, nyo wang cwa ma ceng poto iyee gi iportland, tii gi lok man ma ingongo gi inewspaper ni nyo gi online ni.

Notes:

Walengo in me neno ni lok gi lopwony pa lotino ni ka bene mito ipeny kit ma gin gi bi nongo pwony gi ganag wagi kit ma gankwan pa latino mito ikit ma gicoyo kwede i porograum megi ni.

PORTLAND PUBLIC SCHOOLS

Academics Office
353 Cumberland Avenue
Portland, Maine 04101
207.874.8100
portlandschools.org

Waraga man ayee gankwan Kal me Portland ma ocoyo. Waraga man gi tiyo kwede dongo gi miyo ni gankwan kal me Boston otic kwede. Lok mukene ma gi medo bene obedo tic pa Dr. Anthony L. Moore.